

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1980/343

Karar No : 1980/435

ÖZET: Sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunmakla beraber 140 sayılı Yasa'nın değişik 13/a maddesinde öngörülen sürede işlenmeyen, ancak sıkı yönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu suçlarla ortak ve genel amaç içerisinde bağlantılı olan suçlara ait davanın Askerî Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Mahir Kanat Akalın, Ahmet Oğuzhan, Ali Teker

O L A Y : 22.11.1979 günü, yukarıda kimlikleri yazılı sanıkların gece lisesi önünde ve civarındaki dükkanların üzerine "Yaşasın Siverek Halkı, Devrimci direnişimiz ve Ald Rizgari" yazılı başılmış evrakı izinsiz şekilde yapıştırdıkları ve olaydan sonra takip edilerek yakalandıkları ve üzerlerine atılı suçları işledikleri suç üstü zabıt ve rakası, tanık beyanı ve bilirkişi raporu ile anlaşıldığı sözedilerek Tutak C.Savcılığına düzenlenmiş 23.11.1979 günlü iddianame ile eylemlerine uyan Türk Ceza Yasası'nın 536/2-6., 142/3., 312. maddeleri uyarınca cezalandırılmaları istenmiş ve Tutak Asliye Ceza Mahkemesi'ne kamu davası açılmıştır.

Tutak Asliye Ceza Mahkemesi, 8.5.1980 gününde, esas 1979/80, karar 1980/49 sayılı ile; sanıkların eylemlerinin 1402 sayılı Yasa'nın 13. ve 15. maddeleri kapsamına girdiği, davanın görüldüğü tarihte Ağrı'da da sıkıyönetim ilân edildiği, bu nedenle davaya bakmak görevinin sıkıyönetim askeri mahkemesine ait olduğu gerekçesi ile görevsizlik kararı vermiştir.

Erzurum-Kars İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askerî Mahkemesi, 5.8.1980 günlü, 1980/254 esas sayılı ile; sanıkların üzerine atılı suçların Ağrı'da sıkıyönetim ilânından çok önce işlendiğini ve sıkıyönetim ilânına neden olan şiddet eylemlerinden olmadığını belirterek duruşmayı ertelemiş ve 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuruda bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Ahmet H. Boyacıoğlu'nun, Başkanlığı'nda, Fethi Özdural, İsmail Oğuzhan, Orhan Erdem, Şeref Tolungüç, Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale'nin katılmaları ile yapıldığı 8.12.1980 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim Tulez Barutoğlu'nun raporu ile davadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı ve Askerî Yargıtay Başsavcılığı'nın davada Askerî Yargı'nın görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan; toplantıya, Cu

huriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu'nun Askeri, Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Yauz Öğüt'ün Adli Yargı'nın görevli olduğunu belirten sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Suç, sıkıyönetim ilânından önce 22.11.1979 tarihinde Ağrı İline bağlı Tutak ilçesinde işlenmiştir. Görevli yargı yerinin belirtilmesinde Milli Güvenlik Konseyi'nin 7 sayılı Kararı'nın 4. ve 1402 sayılı Yasa'nın değişik 13/a ve b bendlerinin birlikte değerlendirilmesi gerekir.

İncelenen dosya içeriğinden sanıkların eylemlerinin gerek kamu düzeni, gerekse devletin varlığına karşı tehlike oluşturan ve ülkenin parçalanmasını içeren suçlardan olduğu, Milli Güvenlik Konseyi'nin 7 sayılı Kararı'nın 4. maddesi kapsamına girdiği, bu yasa ile sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunduğu, ancak 1402 sayılı Yasa'nın değişik 13/a maddesinde öngörülen sürede işlenmediği, bununla birlikte suçun içeriğinden aynı Yasa'nın 13/b maddesinde yer alan ortak ve genel amaç içerisinde bağlantı koşulunun gerçekleştiği anlaşıldığından davanın Askeri Yargı yerinde görülmesi gerekir.

Bu nedenle Erzurum-Kars-Ağrı İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin başvurusunun reddine karar verilmelidir.

Bu görüşe İsmail Oğuz, Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale katılmamışlardır.

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askeri Yargı yerinde çözülmesi gerektiğinden, bu nedenle Erzurum-Kars-Ağrı İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nce yapılan başvurusunun reddine, İsmail Oğuz, Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale'ni karşı oylarıyla ve oyçokluğuyla 8.12.1980 gününde kesin olarak karar verildi.

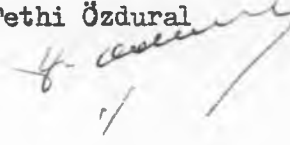
Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu

Üye

Fethi Özdural

Üye

İsmail Oğuz

Üye

Orkan Erdem

Üye

Şeref Tolungüç

Üye

Servet Tüzün

Üye

Hasan Çelikkale

Esas NO: 1980/343

KARŞI OY YAZISI

1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu'nun 13. maddesi " Sıkıyönetim ilânına sebep olan suçları ,sıkıyönetim ilânından evvel işlemiş olanlarla,sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla umumî ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı bulunan suçları işleyenlerin davalarına, suç ,sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılır." hükmünü taşımaktadır.

Bu maddenin yarılıp biçimi geniş yorumlara sebebiyet vermiş,senelerce önce işlenmiş olan suç dosyaları ile sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi sıkıyönetim mahkemelerinin bakıldığı suç türünden olan suçlarla ilgili dosyaları görevsizlik kararına bağlanarak sıkıyönetim mahkemelerine gönderiliyordu.

-Öyle geniş bir yorum meydana getirmek için madde yarılmalı :

" a) Sıkıyönetim ilân edilen bölgelerde,sıkıyönetim ilânına neden olan olayla ilişkin suçları..... sıkıyönetim ilânından önce üç ay önce işlemiş olanlarla;

b) Sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla ,umumî ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı bulunan suçları işleyenlerin davalarına ,suç sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi ,sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılır... hükmünde düzenlenmiştir.Bu teklif her ne kadar M.C.K.tarafından yapılmış ise de,maddenin tedvin çalışmaları daha önce başladığı için bu çalışmalarda ki gerçekler üzerinde durulması gerekmektedir.

Madde yarılma düzenlenirken hükümde " Sıkıyönetim ilânına sebep olan olaylarla ilişkin suçlar" deyimini kullanılarak maddeye açıklık getirilmek istenmiş,Millî Savunma Komisyonu,-ürk Ceza Kanununda olmadığından ve bu nedenle de yanlış anlaşımlara sebebiyet verdiğinden (umumî ve müşterek gaye) ibaresini metinden çıkarmış,ancak sıkıyönetim mahkemelerinin yücünü tasfiye etmek için 1 yıllık süre kaydını getirmiştir. Bu süre Adalet ve plân Komisyonlarında üç aya indirilerek kabul edilmiştir.

Ancak plân Komisyonu maddenin (b) bendini düzenlerken Millî Savunma Adalet Komisyonlarından ayrılmış,sıkıyönetim bölgesi dışında ve sıkıyönetim mahkemelerinde görülmekte olan örgütsel davaların,suçun kim tarafından ve ne zaman işlendiği şartları aranmaksızın,örgütün genel amacı doğrultusunda bir mahkemede birleştirilebilmesi için,suçlar arasında klasik irtibat kavramı yerine geniş kapsamlı bir irtibat kavramının getirilmesi gayesi ile " ....ortak ve genel gaye içerisinde irtibat....." biçiminde değişiklik yapılmış ve madde aynı manaya gelen " umumî ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı bulunan " ibaresi ile Millî Güvenlik Konseyi'nce kabul edildiğine göre aynı

Esas No: 1980/343

gerekçelerin benimsendiği neticesine varılmıştır.

Bu görüntülerin ışığı altında ele alınıp irtibatı ve dolayısıyla görevi tayin etmek gerekecektir.

Maddenin (a) bendinin uygulanabilmesi için sıkıyönetim ilânını gerektiren bir olay olacak , bu olayın oluşturduğu veya 6136 sayılı Kanunun 12.maddesini ihlal eden suç sıkıyönetim ilânından en çok üç ay önce işlenmiş olacaktır.(b) bendinin uygulanabilmesi için de maddenin (a) bendine göre sıkıyönetim mahkemelerinde el konmuş bir suçla, unanı ve müşterek gaye içinde irtibatlı suçlar olacaktır. "Yukarıdaki ".....unanı ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı....." ibaresinin boyutlarını tayin ve tesbit etmek uygulamaların en önemli noktasını teşkil etmektedir.Maddede yerinen tedvin edilirken, sıkıyönetim mahkemelerinin işlerinin hafifletilmesinin düşürülmesi, süre ile sınırlanması buna rağmen bir örgüt mensuplarının da bir arada yargılanmasının zorunlu olması gibi görüntüler nazara alındığında (b) bendindeki irtibatın, (a) bendine göre el konan bir suç ile somut ilişkiler içinde olması, bir örgüt faaliyetleri dışına taşmaması, aksi takdirde (a) bendi ile getirilen kısıtlamanın manası kalmıyacağı inanılmamıştır.

Millî Güvenlik Konseyi'nin 7 nolu kararına gelince :

Millî Güvenlik Konseyi, (1) nolu bildirisini ile 334 sayılı Anayasa'nın 124. maddesindeki koşulları hazırlayan olaylarında belirttik, bütün yurtta sıkıyönetim ilân ettiğine göre sıkıyönetim ilân nedenlerinin genişlettiği ,bu genişletmeye göre sıkıyönetim kanununun uygulanmasına herhangi bir olayın giddet eylemi dolayısıyla sıkıyönetim ilânının olup olmayacağı hususundaki tereddüt gidermek ve bazı suçlar da intas etmek amacı ile (7) nolu kararını yayınladığı, bu kararın 4. maddesine gelince : " 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu hükümlerine göre, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görev alanına giren suçlarla, Cumhuriyet, Millî Güvenlik Konseyi'nin varlığına, bildiri, emir ve kararlarına, vatan ve milletin bütünlüğüne, bölünmezliğine, bağımsızlığı'na, milli güvenliğe, temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik, işlenen tüm suçlara sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılır." kuralını vaz ettiği, kararda genel hatları ile belirtilen suçların ekseriyetinin Türk Ceza Kanununda ve bu kanuna ekta bulunan sıkıyönetim kanununda mevcut olduğu halde , ayrıca burada sayılmaları, bu suçları oluşturan olaylarında sıkıyönetim ilân nedeni olduğunun vurgulanmak istendiği kasıusına varılmıştır.

Bu kararda 4 gün sonra yine aynı iradece 19.9.1980 tarih ve 2301 sayılı Kanunla sıkıyönetim kanununa yapılan değişiklik 21.9.1980 tarihinde yürürlüğe girdiği, bu de işlemlerle mezkûr kanunun 13/a maddesindeki üç aylık süre getirildiği, bu usul hükmünün geçmişi de (makabline) uygulanacağı, 7 nolu kararın (4) maddesinin, sıkıyönetim kanunu ile birlikte düşünüldükçe uygulanması gerekeceği, binaenaleyh belirtilen sürenin her ilde

Esas NO: 1980/343

ilân edilmiş tarihi nazara alınarak-7 nolu kararda belirtilen suçlarda da aranacağı , ayrıca, olayımızda sıkıyönetim kanununun 13/b maddesinde ifadesini bulan ve yukarıda açıklanan biçimde, sıkıyönetim mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla da irtibatı olma halini zahirle çıkaran dava dosyasında herhangi bir delil bulunmadığı ve netice itibari ile işbu nedenlerle sıkıyönetim ilânından üç ay daha önce 5.6.1978 tarihinde ika edildiği iddia olunan dava konusu suçlara ilişkin işleri mahkemelerinde bakılmıyacağı _örüşü ile çoğunluk kararına karşıyız.

Üye

İsmail Oğuz

Üye

Servet Tüzün

Üye

Hasan Çelik

s/k